

AMERIKA SE JE ODLOČILA ZA SODELOVANJE

GOVOR ROOSEVELTOVEGA ZASTOPNIKA NAPRAVIL VELIK VTIS NA DELEGATE

V slučaju vojne nevarnosti se bo Amerika odrekla svoji nevtralnosti ter ne bo ovirala mednarodne akcije proti napadalcu. — Norman H. Davis je zahteval v Ženevi, naj narodi tako skrbijo svoje armade, da bodo zadostovale za domačo policijsko službo.

ŽENEVA, Švica, 22. maja. — Danes je imel pred mednarodno razorožitveno konferenco nadvse značilen govor posebni Rooseveltov zastopnik Norman H. Davis.

Glavne točke njegovega govora so naslednje: — Zda se moramo začeti resno baviti s perečim problemom in odločiti, če naj se narodi prično razoroževati ali naj se vrnejo k predvojnemu sistemu tekmovanja v oboroževanju.

Zavladal je tak položaj, da ne smemo več odlasati. Če začnemo tekmovati v oboroževanju, vemo, kakšne posledice bi to imelo. Prej ali slej bo svet zopet pahnen v vojno.

Skoro si ni mogoče predstavljati, da bi se začeli odgovorni voditelji te ali one dežele obotavljati v tem oziru.

Mi smo pripravljeni razorožiti se do take mere kot bodo to storile druge države. Naš končni cilj je pa, zmanjšati armade do take meje, da bodo služile le za domačo policijsko službo.

Angleški načrt zahteva odpravo vsega ofenzivnega orožja. Ker pomenja ta načrt resnično razorožitveno odredbo, se brez vsakih pridržkov strinjamo z njim. Kakorhitro bo mir ogrožen, bomo vedno pripravljeni stopiti v posvetovanja z drugimi narodi.

Ako bodo države ugotovile napadalca in bomo mi istega mnenja z drugimi državami, se bomo vzdružili vsega, kar bi oviralo druge države pri vzpostavitvi miru.

Po našem mnenju je treba ustanoviti nekaj sistem nadziranja, da bomo uspešno in točno izvedli vse razorožitvene odredbe.

Ako bo vsak narod prispeval svoj delež k splošni razorožitvi, se zamoremo ozirati v bodočnost z resnično zavestjo varnosti in zaupanja.

— Poslanica predsednika Roosevelta, — jasno dokazuje, — je rekel Davis, — da bodo Združene države zastavile vso svojo moč in ves svoj vpliv ter prevzele svoj delež odgoornosti, da bo razorožitev definitivna in uspešna.

Davisov govor so z veliko pozornostjo poslušali delegati 50 držav. Ko je končal, ni hotel biti ploskanju ne kraja ne konca.

Tukaj splošno prevladuje mnenje, da je Amerika opustila svojo izolacijo in svojo nevtralnost ter bo vbodoče sodelovala pri rešitvi važnih mednarodnih problemov.

Davis je opozoril delegate, da je treba v zadevi razorožitve nekaj doseči, ker bodo v nasprotnem slučaju narodi zopet začeli tekmovati v oboroževanju.

— Če bi se to zgodilo, — je dejal, — bodo posledice neizogibne. Prej ali slej se bo mirovna mašinerija, ki je bila izza leta 1918 s takimi napori zgrajena, zrušila, dočim bo svet pahnen v novo vojno.

Posebni ameriški odposlanec je priporočil drastično razorožitev ter dostavil, da bo šla Amerika v tem pogledu istotako daleč kot bodo šle ostale države.

Angleški tajnik za zunanje zadeve, Sir John Simon, se je o Davisovem govoru zelo pohvalno izrazil.

— Združenim državam se toplo zahvaljujemo za naklonjenost, ki so jo nam izkazale v naših prizadevanjih.

Jugoslavija pazi na Hitlerja

IZBOLJŠANJE V INDUSTRIJI

Industrija se polagoma oživlja. — Tovarne sprejemajo delavce. — Tudi plače se izboljšujejo.

Philadelphia, Pa., 22. maja. — Vidno izboljšanje v zaposlenosti v Philadelphiji in okolici je razvidno iz poročila državne komisije glede zaposlenosti. To poročilo pravi, da je bilo zadnji teden v industriji opaziti večje izboljšanje v zaposlenosti kot zadnji dve leti.

Dalje pravi poročilo, da so mnoge ponudbe služb stalnega značaja. — Zadnji teden je v philadelphskem okrožju kazal v zaposlenosti stremiljenja navzgor, — zagotavlja komisija. — Četudi je zaposlenost v primeri s potrebo še majhna, je vendar sedanjí preobrat zadosten dokaz za novo zaupanje v boljšo bodočnost.

Lafayette, Ala., 22. maja. — Uradniki West Point Manufacturing Company naznanjajo, da je nanovo zaposlila 500 delavcev v svojih petih tovarnah v Lanett, Shawmut, Fairfax, Landale in Riverview in da vse tovarne delajo ves čas.

Poleg tega pa se družba tudi pripravlja, da zopet prične z delom v svoji tovarni v Lafayette, kjer bo zaposlenih 200 delavcev. Ta tovarna je bila dve leti zaprta.

Annison, Ala., 22. maja. — Ravnatelj Southern Cotton Mills, Otto Latsch, naznanja, da je družba svojim delavcem v Oxford in Munford izboljšala plače za 10 odstotkov. Pri tem je prizadele okoli 725 uslužbencev. Plače so bile znižane za od 10 odstotkov pred osmimi meseci.

"LAŽNJIV" VULKAN

Durango, Colo., 22. maja. — Coloradski "lažnjivi" vulkan Carbon Mountain je vžgal gozd. Iz najvišjega vrha gore, ki se je pred več meseci pričela rušiti, vhaaja plamen in plin ter je celo pokrajino zakril gost dim.

V notranjosti gore je bilo v soboto ponoči slišati velike eksplozije, nakar je z vrha pričel dvigati ogenj. Takoj so pričeli tudi vhaajati plini iz 315 čevljev dolge razpoke. Gozd ob vrhu se je takoj vžgal.

Vsled eksplozije so se zopet pričeli plazovi, ki si valili na tisoče toni kamena in prišli v dolino.

Vrh Carbon Mountain je pričel pokati v decembru. Pokazale so se velike razpoke, nakar so se pričeli plazovi. Ena stran gore se je popolnoma zrušila v dolino in nastale so nove razpoke. Pred nekaj tedni je bilo zopet slišati več eksplozij in iz razpok so pričeli vhaajati plini, v soboto ponoči pa so se prikazali prvi plameni.

Geologi pravijo, da gora stopi najbrže na velikih skladih premoaga, ki se je na nepojasnen način vžgal in se bo najbrže zrušila cela gora in bo zgorela.

PAPEŽEV ZASTOPNIK DO SPEL V ZDR. DRŽAVE

S parnikom "Conte di Savoia" je dospel v Združene države nadškof Amleto Giovanni Cicognani. Odpotoval je v Washington, kjer bo posloval kot papežev zastopnik.

VETERANI SO PRIČELI ODHAJATI

Pred odhodom so obiskali grob svojega tovariša. Veterani so razočarani, ker niso ničesar dosegli.

Washington, D. C., 22. maja. — Veterani so se v nedeljo poslovili od Washingtona.

Tretina veteranov se nahaja na potu domov, ostali pa bodo stopili v državno organizacijo za delo v gozdovih.

Vsi veterani so razočarani, nekateri celo jezni, kajti odhajajo, ne da bi prišli kaj bližje do svojega cilja — da bi bil plačan vojaški bonus.

Spomin na lansko armado veteranov, ki so bili izgnani iz Washingtona, je bil oživiljen, ko je tisoč veteranov korakalo iz Fort Huachu na narodno Arlington pokopališče, kjer so se poklonili ob grobovih svojih tovarišev. William Huska in Erica Carlson, ki sta bila lanske leto v juliju ubita, ko so zvezni vojak prikorakali po Pennsylvania Ave. in so požgali kočje veteranov. Enako spoštovanje so izkazali ob grobu neznanega vojaka.

Oblasti so poslale samo enega policista, da je nadzoroval tisoč veteranov. Charlesa Fritsch, ki se je izprehajal ob vrstah veteranov in se z njimi pogovarjal.

HOOVER SE JE POMLADIL

Bivši predsednik se vneto zanima za razvoj F. D. Rooseveltove politike. — Zaenkrat še ne ve, česa se bo lotil.

Palo Alto, Cal., 22. maja. — Ko se je bivši predsednik Herbert Hoover po petnajst letih javne službe umaknil v privatno življenje, se je oddahnil, ker je sedaj rešen velikih skrbi.

Hoover, kakor tudi njegova žena, čuti posebno veliko olajšavo, ker so minula štiri posebno naporna leta v Beli hiši.

Njegova lica so postala rdeča, gube skrbi so izginile. Izgleda deset let mlajši kot pa v Beli hiši. Za sedaj ima v mislih samo en načrt: počivati, da se mu zopet vrne zdravje, nekaj časa uživati življenje in se smejati.

Četudi je odložil veliko in odgovorno breme, vendar se še vedno zanima za razvoj nove politike. Kot nekdanji svetovni potnik tudi sedaj pogosto obiskuje rudarske okraje zapada, katere je poznal že pred leti in pri katerih je bil tudi zaposlen kot mlad rudarski inženir.

Mrs. Hoover gre pogosto v San Francisco, medtem ko je Hooverja le rekdokdaj videti v mestu, kjer je nekdanj imel svoj urad.

Hoover vstaja zgodaj zjutraj in hodi na izprehod v bližnje gozdove. Navadno ga spremlja pes, ki ga je vzel s seboj iz Bele hiše.

Do sedaj se še ni odločil za svoj prihodnji poklic. Poleti bo največ ribaril in ga bo na ta šport večkrat spremljala tudi njegova soproga.

Mrs. Hoover je zopet stopila v

RUSIJA JE ODGOVORILA

Ruska posest železnice ogroža mir. — Izgube pri železnici so velike. — Države hočejo zaplesti Rusijo v vojno.

Moskva, Rusija, 22. maja. — V listu "Izvestija" obravnava Karl Radek vprašanje o kitajski vzhodni železnici in pojasnjuje, zakaj sovjeti ne goljufajo Kitajske, ako so ponudili železnico Japoncem v nakup.

Vse, kar reče Radek, se sme smatrati za mišljenje Rusije, kajti sovjetska vlada si mnogokrat izbere to pot, mesto da bi naravnost povedala svoje mnenje.

Radekov članek pravi:

— Kitajski buržoazi, ki izgublja eno pokrajino za drugo, ne da bi se skušali vstavljati, mislijo, da morajo sovjeti ohraniti kitajsko vzhodno železnico za Kitajsko, navzlic temu, da trpimo veliko izgubo, se podajamo v nevarnost mednarodnega spora in železniški uslužbenci izgublja svoja življenja.

Nekateri krogi skušajo prisiliti sovjeti, da bi preklicali prodajo železnice — kar bi vtrdilo mir z Japonko in odstranilo vzroke za vojno — s tem, da pravijo, da Moskva s tem goljufa kitajski narod.

Radek pravi, da vsi resno misleči Kitajci razumejo položaj in odobrujejo rusko politiko, ki stori vse, kar more, da nasprotuje svetovnemu imperijalizmu. Proti koncu svojega članka pojasnjuje Radek, kaj zopet splotkarijo imperijalistični narodi:

— Imperijalisti, ki se skušajo izogniti vojne med seboj, jo hočejo obrniti na železniško vojno, v katero bi bila zapletena Rusija, da bi jo s tem oslabil in bi bilo za njega tem lažje zadušiti narodno gibanje v kolonijalnih deželah.

LIGA PROTI PARAGVAJU

Ženeva, Švica, 20. maja. — Liga narodov je sporočila Liginemu odboru za Chaco, da bo razglasila embargo za orožje za Paragvaj, ker je napovedal vojno Boliviji. Ako se sovražnosti ne vstavijo in dokler se spor ne poravnava mirnim potom, je Liga prisiljena nastopiti po svojih pravih in državni, ki se je pregrešila proti Liginim predpisom, odgovoriti finančne in trgovske zveze.

Asuncien, Paragvaj, 20. maja. — Bolivijske čete so bile v vročem boju in z velikimi izgubami premagane pri trdnjavah Toledo in Zenteno.

La Paz, Bolivija, 20. maja. — Bolivijsko armadno poveljstvo naznanja, da je bilo v bojih v bližini trdnjave Arce ubitih 50 Paragvajcev.

Prejanci predsednik vsak večer mnogo bere, zlasti tehnične razprave, magazine in časopise.

FRANCIJA SVETUJE ALEKSANDRU NAJ OMILI DIKTATORSTVO

DUNAJ, Avstrija, 22. maja. — Kot pravijo poročila, ki prihajajo iz Beograda, je Hitlerjev prihod do vlade ustvaril v Jugoslaviji dvojestranski položaj. Na eni strani misli kralj Aleksander, ki se pri svojem diktatorstvu zanaša na silo, da mu daje nazijska vlada zadosten vzgled, da njen bojeviti značaj utrjuje diktatorski način vlade. Mnogo je Jugoslovancev, ki odobrujejo močno Hitlerjevo roko. Hitlerjev miroljubni govor v državnem zbrnu ni bil v Jugoslaviji sprejet s posebnim zadovoljstvom.

SPOR NA IZTOKU SE JE POOSTRIL

Kitajska sablja je zadela japonskega vojaka. — Mesto noče biti odgovorno. — Dogodljaj v japonskem poslanstvu.

Peiping, Kitajska, 22. maja. — Ker je nek mlad Kitajec s sabljo udaril japonskega vojaka, so mirna pogajanja v severni Kitajski nemogoča.

Dogodek, katerega smatrajo Japonci za tako zelo važnega, se je izvršil pri vstopu v japonske vojaške barake ob japonskem poslanstvu.

Uradniki poslanstva pravijo, da je bila cela zadeva izročena japonskemu poveljniku v severni Kitajski, generalu Kutaro Nakamura, v rešitev.

Poročilo o dogodku je bilo poslano vojnomu ministru narodne vlade, generalu Ho Ying-čingu. Vsebinsko tega poročila Japonci niso objavili.

Kitajsko javno mišljenje je, da kitajske oblasti za to niso odgovorne, ker je bil napad izvršen na ulici v mejah japonskega poslanstva, kjer Kitajci ne izvršujejo svoje oblasti. Toda Kitajci dvomijo o narodnosti napadalca, ki se še vedno nahaja v japonskih rokah.

Sovražnosti v severni Kitajski so pomale, toda Japonci severno od Peipinga in ob reki Lwan se posadi pomikajo proti Peipingu in Tientsinu, kot zatrjuje kitajsko zunanje ministrstvo.

Kot se poroča, so Japonci severno od Peipinga zavzeli Miyun, ki so ga Kitajci prostovoljno zapustili. Vsled japonskega prodiranja proti Peipingu prihaja vedno mnogo kitajskih beguncev v Peiping. Japonska in mančukuo armada ob reki Lwan se nahaja 50 milj od Tientsina, toda ne kažejo nikakega znamenja, da bi hoteli prodirati dalje proti jugu.

Moskva, Rusija, 22. maja. — Časopisje v Moskvi je objavilo svaro na japonske militariste, da se naj varujejo vsake protisovjetske agitacije. Svarilo opozarja Japonce, "da so japonski izzivalci na krivem potu, ako mislijo, da je sovjetski Daljni iztok ali pa transbajkalska pokrajina Mandžurija ali Džehol".

"Pravda" pravi: — Sovjetski Daljni iztok in Transbajkal sta dobro zavarovana — bolj zavarovana, kot pa si morejo domisljati novi protisovjetski hujskači.

— Srečolovski elementi v japonskem imperijalizmu so pijani nad

Stališče upornih Hrvatov je bilo vsled Hitlerja zelo omajano. Hrvate zahtevajo spremembo mirovne pogodbe in sedaj imajo le malo upanja, da bi se izvršila kakšna sprememba.

Na drugi strani pa je nevarnost bojevitve Nemčije pod Hitlerjem prestrašila Jugoslavijo in vsled tega se bodo mogoče pričela med Jugoslavijo in Italijo pogajanja za prijateljsko pogodbo.

Nekateri viri zatrjujejo, da Francija in Čehoslovaška pritiske na kralja Aleksandra, da o lajša diktatorstvo, da bi s tem ojačil jugoslovansko državo za slučaj, ako pogajanja z Italijo ne uspejo.

Nekateri dobro poučeni krogi v Franciji so tudi kralju Aleksandru priporočali, da reši hrvatski problem s tem, da dovoli Hrvatski unijo pod njegovo osebnost, kot je bila nekdanj avstro-ogrski monarhija.

ŠTRAJK V PATERSONU

Patterson, N. J., 22. maja. — Delavski voditelji, so razglasili štrajk v predilnici žide in začel je 7500 predilcev.

MOONEY BO DOBIL NOV PROCES

San Francisco, Cal., 22. maja. — Državno najvišje sodišče je zavrglo danes predlog profesorja O'Gara, naj se ne dovoli novega procesa Thomasu J. Mooneyu, ki je bil obsojen zaradi bombnega atentata. Mooney bo torej dobil nov proces, ki se bo jutri pričel. Njegov glavni zagovornik bo Fr. P. Walsh iz New Yorka.

JEZOVI SE RUŠIJO

Memphis, Tenn., 22. maja. — Preobloženi jezovi St. Francis reke so se blizu Bertig, Ark., zrušili in voda je preplavila nanovo več tisoč akrov zemlje in več sto družin je moralo zbežati iz svojih domov.

Jezovi so pričeli pokati ob dveh zjutraj. Zrušilo se je 14 jezov. Na obeh straneh reke v državah Missouri in Arkansasa bo vsled tega voda preplavila 500.000 akrov zemlje. Najbolj so prizadeti okraj Dunklin v državi Missouri in Greene, Craighead in Clay v državi Arkansas.

lahkimi zmagami nad hlapčevskimi Kitajci. Toda japonski militaristi najbrže preceenjujejo svoje možnosti. Nikdar nismo dvomili o njihovih resničnih težnjah in vsled tega nas ne bodo nikdar nepričakovano zgrabili.

šteno sleparijo", morajo pač ime-
ti poseben in izreden talent, ki ga
manjka nam — povprečnim zem-

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALPHONSE DAUDET:

MATI

Krasno jutro je bilo, ko sem šel na Mont Valerien, da bi obiskal našega prijatelja, slikarja B. garsnaga poročnika. Vrti mladee je bil tedaj na straži in se ni smel ganiti z mesta.

Ni mi preostajalo ne drugega, kakor hoditi z njim pred trdnjavske vrati in se pogovarjati o Parizu in o naših oddaljenih svojcih. Naenkrat je moj prijatelj umolknil, obstal kot prirasel in me prejel za roko.

"O glej, glej!" mi je dejal tiho, v njegovih očeh pa se je posvetilo, kakor v očeh lovkega psa, ko mi je pokazal dve častiljivi postavi, ki sta pravkar prišli na Mont Valerien.

Bilo je nekaj posebnega! Majhen rdečeličen mož, z zakrivljenim nosom in okroglimi očmi je imel na sebi rjav povrtnik z zelenim ovratnikom. V rokah je držal vrečko, v katero so bile videlne cvetice, in iz nje je mahal vrat steklenice; poleg tega je imel tudi konservno škattlico, katere Pariz ne more videti, da se ne bi spomnil na petmesečno zbiranje. Na njegovi ženi je bilo mogoče zapaziti le velikanski klobuk in star povrtnik, v katerem je bila zavita od nog do glave, kakor bi hotela prikriti svojo revščino.

Ko sta dospela na ravnicu, je mož odstopal, da bi se oddahnil in si obrišal pot s čela.

Žena ni obstala, ampak je šla hitro k trdnjavskemu vratom in naju nekaj časa plaho opazovala, kakor bi hotela z nama govoriti. Najbrže se je zbal, dašnika in zdelo se ji je boljše, da gre k straži. Slišal sem, kako je boječe vprašala, če bi mogla govoriti s svojim sinom, ki je služil v šestem polku.

"Pocakajte, ga bom poklical!" je dejal vojak.

Vsa vesela se je vrnila k svoji moži. Oba sta se vsedla ob raji nekega grmovja.

Zelo dolgo sta čakala. Mont Valerien je zelo velik in v tem labirintu je težko kmalu našti vojaka iz šestega polka. Poleg tega je bilo tedaj na utrdbah polno bobnarjev in vajokov, ki so prihajali s svojimi pločevinastimi škattlicami. Tu so se menjavale straže, tam so delili kruh in vse to se je vršilo zelo urno.

"Da bi le ne pozabili mozeva uboga otroka," so govorile medtem ob uboge matere. Vsakih pet minut je vstala, se boječe približala vratom, skrivaj pogledala na dvorišče in se stisnila k zidu; vendar

ni hotela več vprašati, ker se je bala, da se ne bi poredni tovariši norčevali iz sina. Njen mož, ki je bil še bolj boječ, se ni premaknil v svojem kotu. Kadar se je žena vsa izmučena vsedla, sem zapazil, da je iz nje zmerjal radi nepotrebnosti, vesti in ji na dolgo in široko razlagal o dolžnosti vojaške službe, čeprav o tej stvari ni imel pravega pojma. Vedno sem rad prisostvoval tem tihim, zaupnim prizorom, katere bolj uganemo, kakor vidimo, tem otrokom česte, ki imajo tako privlačno silo in odkrijejo z eno kretljivo vso vsebino življenja; največjo privlačno silo je imela namreč njhova naivnost in bil sem zelo vesel, kadar sem opazoval v njihovih izrazih in nedvomnih kretnjah vse pojave ganljive drame v družini.

Videl sem to mater, kako je rekla nekega jutra: "Ježi me, da že tri mesece nisem videla svojega otroka... K njemu pojdem."

Pojazljivi oče ji je ob misli, da bo moral storiti nekaj korakov, da izprosi dovoljenje, poizkušal zbiti to misel iz glave: "Kako moreš misliti kaj takega, ljuba moja! Mont Valerien je tako daleč... Kako boš prišla brez voza? Sicer je pa to nemumost! Ženske ne smejo noter."

"O, jaz pridem kljub temu!" mu je odvrnila žena. Prošila je moža, naj gre na župništvo po dovoljenje. Zelo se je bal, a prošnje ji ni nikoli odrekel. Pozno v noč se je vrnil z dovoljenjem. Drugo jutro sta zgodaj vstala. Oče je grizel suho skorjo kruha, da bi si potolažil glad, mati pa ni bila prav nič lačna, želela je zajtrkovati tam zunaj s svojim sinom. Da bi napravila ubogemu sinu veselje, sta vtačnila v žep čokolado, sadje, steklenico vina in konservno škattlico za osem frankov, ki sta jo bila spravila za hude čase. Nato sta odšla. Ko sta došla do nasipov, so vrata pravkar odprli. Pokazati morata dovoljenje. Mati se je zelo bala, da ne bi bilo vse v redu.

"Pustite ju dalje!" je dejal službojuči častnik.

Tedaj šele se je žena oddahnila in šla hitro dalje. Mož jo je težko dohajal.

"Kako hitiš, ljuba moja!" A žena ga ni čula. Tam go; ja je vabil Mont Valerien.

"Pojdi hitro... tukaj je."

Sedaj pa, ko sta prišla na cilj, ju je jel mučiti nov strah.

Če ga ne najdejo! Če ne pride! Nenadoma sem opazil, kako je

vztrepetala, otrepljala moža po ramenu in skočila pokonec.

Ze od daleč je spoznala njegov korak.

Ko je prišel, se je zdelo, da se je nad vso utrdbo razlila solnena luč.

Velik, krepak in lep mladee je bil. Z odkritosrčnim obrazom, z moškim, veselim glasom jima je zaklical: "Dobro jutro, mama!"

In takoj je izginila torba, plašč, vse pod velikim klobukom. Potem je prišel na vrsto oče, a to je šlo hitreje. Žena je hotela imeti vse zase, bila je nenasična...

"Kako se ti godi? Ali si dobro obleden? Kako je s tvojim perilom?"

In pod velikim klobukom sem zapazil pritrčen pogled matere, ljubezni, ki ga je objela od nog do glave; plačala mu je nvenkrat tri mesece zadržane materinske nežnosti. Tudi oče je bil ginjen, a ni hotel pokazati. Zapazil je, da ga opazujemo, in nam je pomežiknil, kot bi hotel reči: "Oprostite... ženska je."

Kakor da bi ji zameril. Trobentanje je nenadoma prekinilo to lepo veselje.

"Zbirajo se, moram iti," je dejal sin.

Kako! Ali ne boš z nama zajtrkoval?"

"Ne! Ne morem... Določen sem za stražarja daleč gori na utrdi."

Vsi trije so se za trenotek osuplo spogledali.

"Vzemij saj škattlico s seboj," mu je prigovarjal oče. Toda v zmešljavi in vznemirjenju pri ločitvi ni bilo mogoče najti škattlice; bilo je resnično žalostno videti mrzlo, no trepetajoče in išče roke, poslušati zdihujoče glasove, ki so izpraševali: "Škattlica? Kje je škattlica?" Nista se sramovala, da jmu je povzročila ta mala stiska toliko holesti. Ko so našli škattlico, so se še enkrat dolgo in pristrčno objeli in sin je odhitel nazaj na utrdbo.

Pomisliiti je treba, da so prišli k temu zajtrku po šesturni mučni poti, da so si bili objubliali veselje, in ni mogla mati spati radi tega celo noč, in potem naj mi kdo pove, ali je kaj hujšega, kot ta pogled v raj, ki je bil tako nenadoma in neusmiljeno zaprt?

Čakala sta še nekaj časa nepremično na istem mestu. Oči sta imele neprestano uprte na trdnjavska vrata, skozi katera je izginil njun otrok. Mož se je kmalu obrnil, nekajkrat zakašljaj, potem pa glasno in veselo dejal: "Pojdiva, mati."

Nato je naju pozdravil in postal ženi roko.

Gledal sem za njima do ovinka. Oče je bil ves srdit in je v obupu mahal z roko. Mati je bila mirnejša. Tiho je stopala ob moževi strani. Glavo je imela globoko povešano, iz oči pa so ji rosile solze. Oč časa do časa se mi je zdelo, da vidim, kako krčevito se atesajo njena ozka ramena pod plaščem.

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1.

in knjige Vam bodo poslale naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLASNARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

MOŽ, KI OBVLADUJE DALJNI VZHOD

V Berlin je prišel s svojo družino baron Mičun Busan Kaša, vodja velikanskega trgovskega koncerna, ki obvladuje vso azijsko trgovino s čajem, svilo, papirjem, celulozo, pšenico, rižem, sladkorjem, železom, petrolejem in premogom. To velikansko podjetje, ki ima med drugim 31 lastnih veleparnikov in ogromne tovarne za vsakovrstne izdelke, zlasti za orožje in municijo, in ki je last ene same družine, je delo 12 pokolenj, a ustanovila ga je — ženska.

Okrog l. 1600. se je drznila mlada Suho, hči nekega generala in žena princa Tokubeja Mičunja prvič v zgodovini japonskega plemstva in navzile pred sodkom svoje kaste otvoriti nekakšno zastavljanico. Uspeh je bil velikanski, a drugo leto se je še povečal ko je otvorila v prometni ulici Tokija trgovino s vinom. Ko je umrla, je nje najstarejši sin Haširobe podedoval že precejšnje imetje, ki ga je z velikopoteznimi ustanovitvami kmalu postotiril. Ustanavljal je bazarje, banke, podružnice tudi o okoliških deželah, uvedel promet z gotovino namestu z dotedanjo japonsko prakso izmenjave blaga, uvedel je čelovni promet in postal tako bogat, da je posojal velike vsote celo cesarju, s čimer je postavil svojo poslovno moč kakor tudi osebni vpliv na nepremakljivo podlago. Šteti ga je tudi med izumitelje velikopotezne poslovne reklame in med prve poslovne ljudi, ki so svojim namiščenjem in delavecem zagotovili dostojno življenje za vse slučaje.

Ustvaril jmu je priprave, ki naj bi jih ščitile pred neugodnimi, pod nekimi pogoji jim je določal doživljenjske rente, ki so se podedovale celo na otroke in vnuke. Ni čudno, da so njegove ime po azijskem svetu izgovarjali z občudovanjem in da so se armade njegovih delavcev čutile zvežane z njegovo hišo z vezmi, ki se ne dajo pretrgati.

Haširobe si je že za življenja izbral najposobnejše med svojimi otroki, da bi vodili in nadaljevali njegovo delo. Če pomislimo, kako častijo na Japonskem prednike in izpolnjujejo njih naročila, se nam ne more videti čudno, da se je to delo v resnici nadaljevalo, se razvijalo in vzhižalo do današnjih dni.

Iz Slovenije.

Smrt vzorne matere.

Te dni je umrla na Vrhniki 84-letna Marijeta Mihevcova, vzorna mati, ki je rodila 16 otrok, izmed katerih jih je večina še pri življenju. Blaga žena, ki je pretrpela na svetu obilo gorja in kateri je bilo življenje le delaven dan, je bila pokopana baš na materinski dan, ko bi si bila tudi ona živa zaslužila vse počaščenje. Plemeniti pokopnici, ki je bila spoštovana na Vrhniki in v vsej širni okolici, kjer so jo poznali, je bila tudi mati višjega monterja mestne občine na Vrhniki Ivana Miheveca.

Anton Ernožnik umrl v Žireh.

V sredo 3. maja je nenadoma umrl A. Ernožnik, krojač na Dobravevi, ki je še prej vestno delal. Šel je pred hišo in se je nezavesten zgrudil. Takoj so poklicali zdravnika dr. Demšarja iz Žirov, ki je mogel ugotoviti le smrt. Že več časa so ga obhajale slabosti radi obledosti srca, delal pa je do zadnjega. Pokojni je bil rojen leta 1865 na Dobravevi. Bil je ustanovni član bivšega prosvetnega društva in prvi njegov tajnik (1907) v Žireh. Pokojni zapuščena žena, hčerka Neža in sina Franca v Ameriki.

200 let stara vinčarija je zgorela.

Nedavno noč se je vnela v Mostemnem pri Makolah znana vinčarija posestnika Franca Skrbša. S slamo kriti samotni hram je zgorel do tal in z njim tudi stiskalnice, sodi in kad. Prebivalci, ki so že spali, so komaj utekli obiju plamenov. Zavarovan je bil posestnik za 5500 Din. Ker je bil te noči močan veter, je skoro gotovo, da je požar povzročila iskra, zanešana na slamnato streho z živga ognjišča, ki so ga otroci pustili na paši. Zanimivo je, da je bila vinčarija stara nad 200 let.

Samomor na železniški progi.

Na železniški progi pod Dornovinim posestvom v Zagradu pri Celju so našli težko ranjenega 19-letnega Štefana Čokana iz Roj pri St. Petru v Savinjski dolini, krojaškega pomočnika pri trvdki R. Stermecki v Celju. Nesrečno je bil skočil pod tovorni vlak, ki mu je zdrobil lobanjo in napol odrezal glavo. Čokana so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico, kjer je kmalu po prevozu podlegel poškodbam. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Uboj v Hudi jami.

Te dni so se stekli neki rudarji v Hudi jami pri Laškem. V pretepu je dobil rudar Mirko Sadar iz Hude jame smrtno nevarno poškodbo po vsem telesu. Avtoizvozeček je prepeljal ranjenca ob 2. ponoči v celjsko bolnico. Sadar pa je bil med tem že izdihnil.

Eksplozija bencinskega soda.

9. maja sta varila 19-letni ključavničarski pomočnik France Mlakar iz Laškega in 16-letni vajenec Martin Kovac iz Pečovnika pri Celju v ključavničarski delavnici Gradla v Vodnikovih ulici v Celju prazne bencinske sode. Ko sta popravila že tri sode in se okrog 14.35 lotila četrtega, so se zaradi vročine začeli v sodu razvijati plini. Sledila je silna detonacija, sod je razneslo. Deli pločevine so z veliko silo odleteli v Mlakarja in Kovaca. Mlakarja je kos pločevine vpravl skalpiral. Kovacu pa je zlomilo eno rebro in ga poškodovalo na desnici. Oba so takoj prepeljali v celjsko bolnico. Njune poškodbe so sicer zelo hude, vendar je upanje, da bosta okrevala, če ne bo komplikacij.

Lastno dete je zastrupil.

Že jeseni 1931 se je nazvala vroča ljubezen med 30-letno posestnikovo hčerko Ivanko Doklovo iz Žikarev pri Ptuj in 10 let mlajšim vinčarjem sinom Francetom Lešnikom iz Jablanev. Ljubezen pa ni ostala brez posledice. Doklova je preteklo jesen rodila čedno deklico, ki je bila krščena za Lizičko. Z rojstvom otroka se je pa ljubeben Lešnika do dekleta, katerega je bil še objubil zakon, zelo ohladila, zlasti še ker so ga vaški fantje in dekleta zasmejavali in zbadali.

Nekega dne v marcu je Lešnik

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

URA ŽIVLJENJA IN SMRTI

Študentski zdravnik Edvard Jenny Aaro se je zanimal za vprašanje, ob kateri uri se rodi največ otrok in ob kateri umre največ ljudi. Zanimal se je za ura rojstva 350.100 živo rojenih otrok v Švici od l. 1924 do 1930. V posameznih urah se je rodilo 12.000 do 17.000 otrok. V posameznih mesecih ni bilo opaziti nikake posebne razlike glede števil otrok, ki so se rodili ob določenih urah. Jennyjevi črteži kažejo, da se čimveč otrok rodi čimbolj se približujemo polnoči in da to število doseže najvišjo točko v času od 2. do 5. ure zjutraj. Potem krivulja števila rojstev zopet naglo pada in doseže v poznih popoldanskih urah najnižjo točko. Ob 5. uri je bilo rojenih najmanj otrok, to je 12.257 medtem ko je bilo rojenih ob 5. zjutraj 17.251. Razlika med tema številoma znaša okoli 40%. Ta pojav spravlja v zvezi z nihanjem toplote človeškega telesa.

Edvard Jenny je ugotovil, da nastopi pri operiranih ljudeh smrt največkrat ponoči, posebno okoli polnoči, pri vnetju črevesne murgne od 5. do 6. ure zvečer, pri otroških bleznih v prebavih od 5. do 6. ure zjutraj. Največ jetrnih murgne v času od 1. do 2. ure ponoči. Le glede nekaterih bleznih velja, da pride smrt po svoje žrtve ponoči.

Medtem ko je Jenny mnenja, da so biološke izpremembe v telesu, ki vplivajo na verjetnost poroda ali smrti, pod vplivom kozmičnih izprememb in da so v zvezi z vrtenjem zemlje okoli svoje osi, je dr. Jacobs, ugotovil, da igrajo pri tem velika važnost tudi atmosferske izpremembe. Zračni pritisk in toplota ustvarjata vzporedne krivulje toliko glede porodov, kolikor glede smrti.

IZ VEŽBANE ŠIVALKE DOBE DELO

pri moških slavniki. Samo "box machine". — CARLOU HAT CO. 632 B'WAY, NEW YORK CITY (3 X)

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Knjigarna 'GlasNaroda'
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18 Street New York, N. Y.

CERKVENE PESMI

Domači glas, Cerkvene pesmi za mešan zbor 1.-
12. Tantum Ergo (Premr) 54
Mašne pesmi za mešan zbor — (Sattner) 58
12. Pange lingua Tantum Ergo (Goniori) (Forster) 54
12. Pange lingua Tantum Ergo (Goniori) (Gerde) 58
Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih, 20 pesmi na čast svetnikov (Premr) 40
10 objavljenih in 2 v častpsev. Br. en Jezusovemu (Grim) 39
Missa in honorem St. Josephi — (Pogachnik) 40
Kyrie 40
16 svetovno Rejnemu telesu — (Forster) 40
Sv. Nikola 40

NOTE ZA CITRE

Kofeljski: Poduk v izgrajna na citrah, 4 svezki 3.50
Huri gridele, koračnica 30

NOTE ZA TAMBURICE

Slovenske narodne pesmi za tamburice sbor in petje (Bajuk) 1.34
Rom šel na planince. Podpuri slov. narodnih pesmi (Bajuk) 1.-
Slovenske narodne pesmi za glasno 1.-

RAZGLEDNICE

Newyorke, Različne, dušat 40
Velikonočne, božične in novoletne dušat 40

Iz raznih slovenskih krajev, dušat 40
Narodna noša, dušat 40
Pomenne po 40

ZEMLJEVIDI

Stenski zemljevid Slovenije na modrim papirju s platnenimi preglbi 7.50

Pokrajni ročni zemljevidi:

Dravska Hranovina 30
Slovenske Gorice, dravske planjske polje 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Pohorje, Kozjak 30
Prekmurje in Međunarje 30
Canada 40

Združenih držav, veliki

Mali 10
Nova Evropa 40

Zemljevidi:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Mississippi, Minnesota, Washington, Wyoming, vsaki po 30
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York 30
Virginia, Ohio, New York — vsaki po 30

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,
ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa val Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

26

Jolanda mora prenehati s svojim prizadevanjem, ki ne bo imelo uspeha, si misli Rodenberg in Henrik misli isto.

Ralf pa se zahvali s tresočim glasom, iz katerega je zvenelo veliko veselje. In Eva Marija so potrdili ter mirno in gospodinjstvo pripomni, da ji noben gost ni nadležan.

Henrik stisne Ralfovo roko tako močno, da je še dolgo čutil. Rodenberg se reče dr. Berndu:

— Jutri zjutraj pridete v mojo pisarno v tovarni in mi vas ni treba več nadlegovati, da pridete v mojo hišo. Na svidenje, gospod doktor.

Ralf si pa misli, kako rad bi se še dalje trudil, da bi mogel še vedno vsak dan videti Evo Marijo, dokler bi moral še prihajati v vilo Rodenberg. Zelo mu je bilo hudo, da mu je bila sedaj ta prilika odzeta. Toda misel na drugo nedeljo, ko bo več ur mogel biti v družbi Eve Marije, ga je potolažila.

Z globokim poklonom odstopi Ralf od avtomobila. Njegove oči se še večkrat vpro v Evo Marijo. Henrik ga še enkrat pozdravi, nato pa avtomobil odpelje.

Izgubljen v globokih mislih pride Ralf v svoje stanovanje. Nič ga ni kaj veselila večerna zabava v mestu. Doživljanje popoldneva prepušča, da se v njem izvenjuje. Vzame knjigo in se zatopi v njeno vsebino. Toda vedno se mu pred njegovimi duševnimi očmi prikazuje lepi obraz Eve Marije. Poleg nje pa se vsiljuje peklenski, Jolanda Mertensova, s svojo fantovsko ostrženo glavo. Odganja jo kot nadležni miris, toda vedno je bila zopet poleg, kar ga zelo joži, ker se je bal, da je tudi iz njegovega življenja ne bo moglo tako lahko pregnati. Jasno mu je bilo, kaj je nameravala. In Mertensovo namigavanje na "oče vezi" mu tudi ni hotelo iz glave. In nato se zopet spomni, kako satanski naklep, je zamislil Mertens. To je bilo najvišje razžaljenje, ki ga je kdaj doživel in vendar ni mogel na pravi način odgovoriti ker je moral varovati Henrika.

Jezno stisne pest.

— Podlež! — sika sam pred seboj in njegove oči žare. Jezno vze knjigo vstran ter stopi k oknu. Njegove oči iščejo Rodenbergo v vilo gori na griču. Nad drevesnimi vrhovi more videti samo gorjenji del vile. Njegovo srce je bila polna hrepenenja.

Eva Marija! Sladka, ljubezniva Eva Marija! Ali si te bom mogel pridobiti? Ali mi bo naklonjena tako velika sreča?

Ko pride Ralf Bernd prihodnji dan dopoldne iz pisarne Jurija Rodenberga zopet v svojo pisarno, najde Henrika Dornaua. Henrik gleda Ralfa z nenavadno bledim in zmehanim obrazom in si pri tem skuša obvezati rano na roki.

— Kaj vam je, gospod Henrik? Kakšni ste! Kaj vendar delate? — ga vpraša Ralf prestrašen.

— Samo majhna rana, gospod doktor, toda moglo bi biti še slabše.

Ralf si ogleda rano na levi Henrikovi roki.

— Kako ste prišli do tega?

Henrik se nekoliko zasmeje in njegov duh je bil odsoten.

— Še vedno se mi nekoliko tresejo žile, gospod doktor, zares, kot kaka stara devica sem se prestrašil in še vedno nisem dobil svojega ravnotežja. Poslušajte: bil sem pri novem rovu, kjer zabijajo nove hlode s težkim pekeem. Delavci so bili v kantini pri zajtrku. Jaz sem bil malo radoveden, malo pa lahkomišljen in sem si hotel napolniti hlood nekoliko ogledati; tako lepo je tičal v železnem obroču, da ga pekee ne bi mogel razčesniti. Prav natančno sem si hotel ogledati obrobjen hlood ter sem čezenj sklonil glavo, pri tem sem popolnoma pozabil, da je visel nad menoj več centov težak pekee, katerega bi lahko sprožil samo z migljajem prsta. Nenadoma zaslišim, kot bi zaškrtalo pero, ki sproži pekee, naglo vžem glavo nazaj, toda prst mi je ostal zataknjen med obročem in hloodom, toda k sreči samo malo, tako da sem ga mogel izvleči. Toda v istem trenutku je že tudi zdrčal pekee. Samo sekundo poprej — in moja glava bi bila pod pekeem.

Ralf Bernd prebdi še mnogo bolj kot Henrik.

— Za božjo voljo, Henrik, kako se je mogel pekee sprožiti? Saj vendar pravite, da tedaj ni bilo delavcev?

Henrik si z roko potegne preko čela in roka se mu nekoliko trese.

— Da — sedaj pride najbolj neumno pri celi stvari, — pravi Henrik hripavo. — Ko se obrnem in sem hotel videti, kdo je sprožil pekee, ker sem mislil, da sem ga sam — vidim nekaj korakov proč svojega strica Arturja — ter si je mirnodušno nekaj vpisaval v svoj zapisnik. Razjarjen, ker sem komaj ušel smrti, stopim predenj. — Kdo je bil ravno pri peku, stric Artur, — ga vprašam ves zmehdan.

— Pogleda me, kot bi bil resenečen, toda opazil sem, da je bil zelo blede in da se mu je roka, v kateri je držal svinčnik, tresla.

— Pri peku? Nikdo ni bil zraven; delavci so v kantini.

— Ali me nisi videl pri peku? — ga vprašam dalje.

— Tebe? Ne, nisem, se ozrl, ker sem si imel nekaj važnega zapisati.

Nato mu povem, kaj se je zgodilo, da sem komaj ušel smrti in kako se je zgodilo. Tedaj ga oblije rdečica, zopet prebdi in zakriči na mene: — Kako si mogel biti tako lahkomišljen? — Pokažem mu poškodbo. — Nazadnje se je še dobro izteklo, pravim dalje, toda moja življenje je viselo na eni sami niti in vendar bi rad vedel, kdo je sprožil pero pri peku.

— To se je moglo seveda zgoditi samo ob sebi. Nobenega človeka ni bilo pri peku. Najbrže niso delavci dovolj trdno pritrdili peresa, ter se je samo sprožilo. Prokleto sodrga, vedno je kaka povrnost. Zopet jih bom moral enkrat pošteno ošteti, — je kričal besen. Zmehanje in preklinjanje je šel proti kantini. Jaz pa sem prišel nekoliko omoten tu sem, da si rano ohladim in obvežem. Dobro je bilo vendarle, da sem glavo tako naglo umaknil — drugače bi sedaj ležala zmečkana na hloodu, gospod doktor.

Dr. Bernd ves prestrašen položi roko na ramo svojega prijatelja. Z velikimi očmi si gledata v blede obraze. Eden drugemu sta v očeh brala strašni sum. Krčevito si stisneta roke.

— Hvala Bogu! Hvala Bogu! Gospod Henrik, samo da vas vidim zdravega pred seboj samo z majhno poškodbo.

— Kako bi to prenesla moja uboga sestra, — pravi Henrik hripavo.

In misel na njo mu vzame poslednjo moč; naenkrat se zlekne na stol in si glavo nasloni v roki.

Ralf natoči kozarec vode in mu drži pred ustnicami.

— Pijte, gospod Henrik.

Henrik poslušno nekoliko pije, nato pa se dvigne.

— Sramotno, gospod doktor, da človek omahne kot kaka nerovna stara devica: toda to je bila samo misel na Evo Marijo in na mojega starega očeta. Zdaj mi je zopet boljše.

(Dalje prihodnji.)

Iz Jugoslavije.

Dve žrtvi najstrašnejšega plina.

V Nišu se je pripetil izredno žalosten dogodek, ki je domala utegnil celo vrsto ljudi stati življenje. V tamošnjem Higienem zavodu je že dolga leta služboval kot laborant Dragoljub Matić. Bil je zelo marljiv in vreden človek, spoštovali so ga tudi vsi predstojniki. Zadnji čas pa je postajal čedalje bolj zamišljen in potr. Kaj je bilo temu vzrok, se dolgo ni vedelo. Šele zadnje dni se je oglašil Matić sam pri šefu dr. Stanareviću in se mu izpovedal: V njegovi pisarni so bili izvršili finančni uradniki kontrolo ter se je pri tem izkazalo, da Matić ni vpisal nekaterih drobnih dohodkov, ki so znašali 2 tisoč dinarjev. Ta vsota je manjkala. Predstojnik dr. Stanarević, ki je bil pridnemu možu, očetu pectorice otrok, zelo naklonjen, je Matića potolažil in mu samo velel naj pripravi manjkajoči znesek, ostalo pa se bo že uredilo pozneje, kajti zaenkrat ima besedo komisija. Matić pa je postal nato še bolj potr. ter je takoj po tem odgovoru svojega predstojnika odšel v klet. Ko je pozneje predstojnik klical Matića, se mu ta ni več oglašil, pač pa se je odzval drugi laborant, Vladimir Jovanović. Dr. Stanarević je naročil Jovanoviću, naj poišče Matića in je ta res že po par minutah prišel nazaj, ves prepreden: "Dragoljub se v kleti duši..."

Baš tedaj je bil na hodniku tudi dr. Konstantin Kocić. Vestni zdravnik je takoj skočil Matiću na pomoč, za njim je hitel tudi laborant Jovanović. Ne sluteč veliko nevarnost je prišel dr. Kocić takoj otipavati Matiću prsa, pa je naenkrat tudi sam zavohal čudno sladke vonj. Obenem pa je začutil, da ga nekaj duši v prsih. Ko je prihitel po stopnicah še upravniki dr. Stanarević, je dr. Kocić vzkliznil: "Bežite, zadušili se bomo!"

Dr. Kocić in pa upravniki dr. Stanarević sta trenutek zatem že začutila slabosti, vendar sta se povzpela po stopnicah ter je upravniki naročil osebju, naj razbije okna. Med tem je prišel mimo zavora zidar Danilo Stojković, ki je, ne meneč se za svarišne kliče, odhitel v klet in skušal odnesti nezavestnega Matića na prosto. Za njim so vdrl v klet tudi Matićeva žena in otroci, ki takisto stanujejo v zavodu. Nadalje je bil tam še laborant Vladimir Jovanović, ki je skušal reševati Matića, pa se je sam zgrudil nezavestno. Nobeno svarilo ni pomagalo, na vpitje so ljudje še bolj silili v klet, dokler niso prihiteli reševalci iz državne bolnice, ki so odnesli Matića in pa Jovanovića na prosto. Dr. Kocić je obema dal injekcije, vendar pa je ostal njegov trud zaman in sta oba že po nekaj minutah umrla.

Obupani Dragoljub Matić se je zaradi bornih 2000 Din zastrupil z najstrašnejšim strupenim plinom, cianidom — in obenem poglaval smrt se svojega tovariša.

Vlom v nenastanjeno hišo.

V noči 2. maja je bilo vlomljeno v nenastanjeno hišo posestnika Preloga Franca v Sagojiću in so vlomile odnesle dve odeji, škropilnico iz bakra, porcelansko posodo, kuhinjsko posodo in nekaj živil. Vlomile so z velikim lesenim drogom odstranili raz okno omrežje in se spazili v stanovanje. Vlomile zasledujejo brožniki.

Krave so pojedle tisočake.

Seljak Jovan Milutinović iz okolice Caribroda, je prodal svojc njivo za 10.000 Din, skupiček pa je spravil v slamnjaco. Ko je par dni pozneje prišel domov, mu je žena radostno rekla kako bo lepo spal, ker je ona dala novo slamo v slamnjaco. Staro slamo pa je položila kravam v jasli. Jovan je hitel v hlev, da bi rešil tisočake, a bilo je prepozno. V obupu je seljak zaklal vse štiri krave, da bi našel denar. Pa je našel le nekoliko koščkov papirja, tisočake so krave že prežvečile.

Bogat berač.

V hrvatskem selu Preševu živi star berač, ki si je pribraščil toliko, da ima čedno kajžo in nekaj sveta, preživlja pa tudi ženo in dva sina. Ker nikakor ni hotel plačati davka za hišo in svet, se je te dni pojavil v beračevem domu eksikator. Berač je zadrževal, da nima niti belice, eksikator pa je iz taknil skrinjice, polno zlatnikov — skupaj 4 kilograma zlata. Eksikatorju se je kar zasmejala lice, ko je ta zaklad zaplenil, saj toliko zlata sploh še nikoli ni videl.

ŠVEDSKA ŽELEZNICA V PERZIJU

Perzijska vlada je podpisala pogodbo z nekim švedsko-danskim sindikatom glede gradnje nove železniške proge v Perziji. Železnica bo dolga 950 km in bo veljala okoli 320 milijonov kron. Proga pojde od Kaspijskega morja čez Teheran do Perzijskega zaliva in bo v šestih letih dovršena. Gradnja železnice bo jako težka, ker bo tekla projektirana proga skozi težko dostopne gorske predele. Gorovje bodo morali na mnogih mestih presekat, prevrtati, zgraditi pa bo treba tudi mnogo visokih viaduktov. Gradnjo železnice bo vodil koncern Nydqvist in Holm. Vse dosedanje železnice v Perziji so gradili Nemci, topot pa so jih prekosili Skandinavci.

CIGANI DOBE DRŽAVO

Kakor poročata londonski "Observer" iz Ženeve, je tajništvo Društva narodov prejelo predlog za končno ureditev ciganskega vprašanja, ki se vleče že stoletja. Predlog so postavile Jugoslavija, Češkoslovaška, Avstrija in Madžarska ter pravi, da bi se cigani, ki še niso postali stalni, spravili na kakšen otok ali otočje v Atlantskem ali Tihem oceanu. Dali bi jim orodje, vse druge pripomočke in živila, dokler si ne bi sami toliko pomagali, da bi se v novi domovini sami vzdrževali.

Nomadizirajočih eiganov je v Evropi približno pol milijona, in sicer jih najdemo še v Rusiji, Poljski, Rumuniji, Italiji, Južni Francoski, Španiji, v manjšem številu tudi v Nemčiji, v nordijskih deželah in na Angleškem. Povsod je bilo že dovolj poskusov, da bi jih spretnili v stalno naseljeno ljudstvo, a takšni poskusi niso imeli posebnega uspeha. Cigan potuje pač s svojimi otroki, mrhami in šotori rajši od kraja v kraj, prosjači, krađe, rop, nego da bi se lotil kakšnega poštenega dela v stalnem kraju. So dežele, kjer je ciganska nadlega

NAJBOLJŠI
SLOVENSKI ROMAN

"GRUNT"

(Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi

KNJIGARNA
"GLASNARODA"Cena
\$1.50

pravo grozo prebivalstva, tako na Slovaškem. Proces proti ljudozrskim eiganom v Košicah pred 4 leti je zasledovala vsa svetovna javnost.

Društvo narodov bo predlog imenovanih držav predalo posebni komisiji, ki že leta proučuje eiganški problem. Strokovnjaki se bodo odločili brzkone za kakšen otok ali otočje v Južnem morju. Seveda bo da od te prisilne odprave iz Evrope izvzeti vsi eigan, ki so redno služijo kruh in ne delajo oblastim nobenih preglavje.

ZVEZDE NE VPLIVAJO NA ŽIVLJENJE

Že pred kakimi sto leti so skušali ugotoviti vpliv lune na rastlinstvo na zemlji. Do konkretnih zaključkov niso prišli. Ugotovljeno je bilo, da je luna uglašila zvezda, ki ne izžareva nikakih žarkov in da torej ne more vplivati na življenje na zemlji.

Stalne zvezde, kakor tudi planete, so preveč oddaljeni, da bi mogli učinkovati na pojav v življenjskem področju na zemlji. Da se o tem prepričamo, zadostuje le, da si vesoljstvo zamislimo v silno majhnem merilu. Zemlja naj bo krogla s premerom enega milimetra. V tem primeru bi bila naša najbližja zvezda stalnica Alfa v skupini Centaurov oddaljena od zemlje nič manj kakor 3000 kilometrov. Če izračunamo velikost te zvezde na podlagi velikosti sonca, potem bo znašal premer te zvezde 11 cm. V tem zmanjšanem vesoljstvu bi se sonce nahajalo 12 m daleč od zemlje. Največji planet Jupiter bi postal samo kroglica s premerom enega centimetra, ki bi krožil okoli sonca v razdalji 60 m in Neptun bi delal to pot v razdalji 350 metrov; ta bi imel premer 4 mm. Te zvezde, ki so popolnoma omrznile, morejo še manj vplivati na življenje na zemlji, kakor luna sama.

Po izločitvi vseh teh zvezd ostane samo sonce kot edina zvezda, ki vpliva na življenje na svetu. To je pač že stara resnica; kajti znano je, da je vse organsko življenje na zemlji odvisno od izžarevanja sonca.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

24. maja:
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg25. maja:
Conte di Savoia v Genoa26. maja:
Majestic v Cherbourg
Minnetonka v Havre
Veendam v Boulogne27. maja:
Ile de France v Havre
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg28. maja:
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg29. maja:
Ile de France v Havre30. maja:
Conte di Savoia v Genoa31. maja:
Europa v Bremen1. junija:
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre
Kona v Genoa2. junija:
Olympic v Cherbourg
Westernland v Havre
Volendam v Boulogne3. junija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Britannic v Cogh4. junija:
Leviathan v Cherbourg5. junija:
Deutschland v Cherbourg
Berengaria v Cherbourg6. junija:
Lafayette v Havre
Augustus v Genoa
Bremen v Bremen7. junija:
Statenand v Boulogne
Minnewaska v Cherbourg8. junija:
Paris v Havre9. junija:
Pres. Harding v Havre
Majestic v Cherbourg
New York v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg10. junija:
Conte di Savoia v Genoa11. junija:
Europa v Bremen12. junija:
Ponoland v Havre
Rotterdam v Boulogne13. junija:
Britannic v Cogh
Ile de France v Havre14. junija:
De Grasse v Havre15. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre16. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre17. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre18. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre19. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre20. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre21. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre22. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre23. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre24. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre25. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre26. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre27. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre28. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre29. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre30. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre31. junija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre1. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre2. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre3. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre4. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre5. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre6. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre7. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre8. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre9. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre10. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre11. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre12. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre13. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre14. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre15. julija:
Vulcania v Trst
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre23. junija:
Olympic v Cherbourg
Minnetonka v Havre
Veendam v Boulogne24. junija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Bremen v Bremen25. junija:
Leviathan v Cherbourg26. junija:
Berengaria v Cherbourg
Hamburg - Cherbourg27. junija:
Conte Grande v Genoa28. junija:
Majestic v Cherbourg
Statenand v Boulogne1. julija:
Paris v Havre
Lafayette v Havre3. julija:
Europa v Bremen5. julija:
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg7. julija:
Deutschland v Cherbourg8. julija:
Ile de France v Havre11. julija:
Conte di Savoia v Genoa12. julija:
Bremen v Bremen13. julija:
New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg14. julija:
Rotterdam, Rotterdam15. julija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Berengaria v Cherbourg16. julija:
Leviathan v Cherbourg17. julija:
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg18. julija:
Majestic v Cherbourg19. julija:
Paris v Havre20. julija:
Europa v Bremen
Statenand v Boulogne21. julija:
Lafayette v Havre
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre22. julija:
Bremen v Bremen23. julija:
Veendam v Boulogne24. julija:
Ile de France v Havre25. julija:
Vulcania v Trst
Aquitania v Cherbourg

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

BUDNO SAMO

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York City

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre
Na Hltrem Ekspresnem Parniku

ILE DE FRANCE

27. MAJA

17. Junija — 7. Julija

CHAMPLAIN